

Rolul textului de specialitate în învățarea/predarea limbii franceze din domeniul informaticii.

Autor: N. Stricova

Prezentul articol abordează importanța textului de specialitate în cadrul cursului de limbă franceză – limbaj specializat, acesta devenind și prima sursă furnizare de cunoștințe de specialitate.

Textele permit astfel comunicarea și transferul cunoștințelor de specialitate între specialiștii unui domeniu dat, dar și între aceștia și publicul larg. Textele de specialitate se pot prezenta sub mai multe forme, în funcție de specialitate și de diversitatea ei, de subiectul tratat, de obiectivul și nevoile activității cotidiene a specialiștilor: studiu, manual, teză, monografie, articol într-o revistă de specialitate sau de vulgarizare, etc.

Textul științific este, în domeniul informaticii, un fenomen complex, unitățile termonologice având o funcție semantică de mare importanță. *Sensul* global al enunțurilor, al textelor, în consecință, este adesea rezultatul sensului unităților terminologice, a *termenilor*, în cadrul enunțurilor. Discursul specializat informatic actualizează *sensul* termenilor, permițând, de asemenea, construirea dinamică de noi semnificații.

Textul de specialitate se elaborează în trei etape succesive, după cum susține *Gémar* [1, p. 275], « *sous l'impulsion d'une force centrifuge, par ondes se déplaçant dans le sens particulier → général* »: un nucleu de termeni (vehiculează concepte specifice domeniului analizat) care se asociază cu coocurenți preciși (vocabular de susținere) și cuvinte din limba generală (vocabular general). În textul de specialitate, de exemplu din domeniul informaticii, elementul esențial de sens este vehiculat de termeni ca: *disquette, disquette système, disquette de boot, ordinateur, disque dur, lecteur* care trimit la realitatea extralingvistică prin intermediul *conceptelor*, desprinse din clase

de referenți. Acești termeni, pentru a prinde viață, au nevoie de a se sprijini pe un vocabular cvasi-informatic (coocurenții) : *démarrer, amorcer, insérer, déprotéger, contaminer, redémarrer* și pe un vocabular general : *une, appelée, parfois, lorsque, dans le cas, chaque, etc.*

Prima metodă folosită pentru descrierea sensului unităților terminologice este cea preconizată de metoda *conceptuală*, clasică : *unitățile lingvistice* care reprezintă *sensul* sunt asociate unor *obiecte* din lumea reală, mai precis spus, unor *reprezentări* care rezultă din generalizări aplicate acestor obiecte. Cea de-a doua metodă de construire a *sensului*, metoda *lexico-semantică*, se dovedește necesară, ținând cont de faptul că metoda conceptuală nu permite descrierea tuturor sensurilor asociate unui domeniu de specialitate. Această metodă constă în definirea sensului unei unități specializate prin analiza interacțiunilor cu alte unități lingvistice. *Sensul* unei unități specializate este astfel descris, în mod treptat, prin observarea opozițiilor și a similitudinilor dintre aceste unități, ca și prin analiza combinatoriei lor.

Analiza *structurilor lexicale specializate* în textul ales, întărește faptul că aceste construcții selecționează ansambluri de termeni asemănători, din punct de vedere semantic (*contaminer* se asociază cu termeni aparținând mai multor clase conceptuale care desemnează : 1. o *unitate de stocare*, 2. *calculatorul*, 3. un tip de *fișier*).

Demersul prevăzut de metoda *lexico-semantică* de a analiza termenii ca fiind unități lexicale va ține mai curând cont de *structura lexicală* la care ei participă, decât de descrierea *structurii conceptuale*. *Structura lexicală* este pusă în evidență, în mod explicit, prin enumerarea și reprezentarea relațiilor între sensuri. Numeroasele relații între termeni intervin pe două planuri : planul *paradigmatic* al selecției termenilor vizează relațiile împărțite de unitățile terminologice substituibile în terminologie (*disquette* cu *disquette système, disquette de boot, disquette de démarrage* ; *virus* cu *viral* et *virologie*); planul *sintagmatic* al asocierii

termenilor între ei vizează relațiile împărtășite de unitățile lexicale care se asociază în fraze (*virus* cu *contaminer*, *ordinateur* cu *démarrer/redémarrer*).

Analiza relației paradigmatică de sinonimie în seria : *disquette système* - *disquette de boot* - *disquette de démarrage* - *disquette d'amorçage* scoate la iveală faptul că termenii care dau viață discursului găsesc teren propice *variației denominative*. Legătura referențială este tradusă în text cu ajutorul relației de *hiponimie* : *disquette système* un fel de *disquette*. Sinonimia evocată în acest text este o sinonimie care ar putea fi numită « *de actualizare* » [2, p. 9] sau, după cum afirmă Contente [3, p. 549], o « *sinonimie diferențială* » : ea apare în discurs și nu în sistemul de clasificare a termenilor informaticii.

În concluzie putem menționa faptul că termenii nu sunt doar simple ferestre deschise spre o clasificare, ci dimpotrivă, termenii sunt ferestre asupra conceptelor care se construiesc dinamic în context discursiv.

Bibliografie:

1. Gémar, J.- C., « *Terminologie, langue et discours juridique. Sens et signification du langage du droit* », *Meta*, vol. 36, № 1, p.275.
2. Bouveret, M., « *Approche de la dénomination en langue spécialisée* », *Meta*, 43 : 3, p. 393.
3. Contente, M., « *Termes et textes : la construction du sens dans la terminologie médicale* », 7es Journées scientifiques AUF - LTT « *Mots, termes et contextes* », Bruxelles, Haute École de Bruxelles – Institut supérieur de traducteurs et interprètes, 8-10 septembre 2005, p. 453.
4. Timotin, A., Tănăsescu, F., Onica P., *Contribuții românești la dezvoltarea terminologiei electrotehnice*, București, Editura AGIR, 2006.